

Farsta 1 februari 2021

Mottagare
Socialdepartementet
S2020/06592

Vår referens: eugenia.rudenberg@dhr.se

Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag SOU 2020:47

DHR är en idéburen demokratisk organisation för och av personer med nedsatt rörelseförmåga. Genom att skapa opinion och påverka de politiska besluten arbetar vi för ett öppet Sverige, där personer med nedsatt rörelseförmåga inte blir utestängda. En av utgångspunkterna i vårt arbete är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det är utifrån detta perspektiv vi framför våra synpunkter på utredningen.

Sammanfattning

DHR anser att utredningen presenterar fler positiva förslag men som helhet kommer förslagen tyvärr inte innebära någon avgörande skillnad för personer med funktionsnedsättning. Vi ser en generell negativ trend där stöd och service för personer med funktionsnedsättning minskar i samhället. En del av denna problematik handlar om en brist på en helhetssyn där insatser regleras genom olika lagar var för sig. SoL är en del av en större helhet som behöver fungera, inte enbart de olika lagstiftningarna var för sig.

Ett tydligt exempel på problematiken är situationen med den personliga assistansen enligt LSS som på grund av snäva tolkningar beviljas till allt färre personer. Därför ser vi hur en del personer med funktionsnedsättning som egentligen behöver insatser enligt LSS på grund av avslag blir hänvisade till otillräckliga insatser enligt SoL. Detta innebär att insatserna enligt SoL inte fullt ut tillgodoser personens egentliga behov, och minskar därmed möjligheten att leva som andra. Till skillnad från insatser enligt LSS tillkommer dessutom ofta avgifter,

vilket ytterligare spår på den ökade fattigdom som finns bland personer med funktionsnedsättning jämfört med övriga befolkningen. Hade konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning tagits hänsyn till så som det var tänkt hade denna problematik aldrig uppstått.

Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och Agenda 2030

Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är en viktig aspekt som behöver belysas i alla sammanhang där personer med funktionsnedsättning berörs. Enligt konventionen ska Sverige vidta åtgärder och använda alla tillgängliga resurser för att se till att rättigheterna i konventionen förverkligas. Vi vet idag att konventionen oftast inte tas hänsyn till vid beslut på myndighets- och kommunnivå. Detta behöver förändras och en viktig förutsättning är utbildning i konventionen, vilket hade behövt diskuteras i utredningen. Istället framgår att utredningens förslag ska bidra till ökad kvalitet utan att leda till ökade kostnader för stat eller kommun. Men ökad kvalitet kräver ökade kunskaper om konventionen och Agenda 2030 vilket behöver satsas på i både tid och pengar.

Goda kunskaper om Agenda 2030 är även en viktig utgångspunkt i arbetet med att säkerställa att ingen lämnas utanför, vilket är en av de övergripande principerna i Agenda 2030. Sverige ska möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska bli inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet till 2030. Detta mål kan man läsa mer om i Agenda 2030 under mål 10 som handlar om minskad ojämlikhet och Sverige ska även vara ledande i genomförandet av agendan. Detta hade behövts diskuteras särskilt i utredningen.

Nedan kommenteras vissa av utredningens förslag enskilt.

7.4.3 Socialtjänsten ska inriktas på att vara lätt tillgänglig

DHR menar att det är viktigt att krav på fysisk tillgänglighet enligt konventionen uppfylls för personer med nedsatt rörelseförmåga. Som det ser ut idag vet vi exempelvis att kvinnojourer och skyddade boenden många gånger inte är fysiskt tillgängliga för personer med nedsatt rörelseförmåga. Detta behöver skyndsamt åtgärdas och följas upp. Dessutom vet vi att det idag finns kommunala kontor som inte är fysiskt tillgängliga för personer med nedsatt rörelseförmåga och som bland annat innebär att det inte går att ta sig till handläggarens kontor på grund av exempelvis en för liten hiss eller avsaknad av dörröppnare.

12.3.3 Krav på uppföljning införs

DHR menar att ett viktigt sätt att höja kvaliteten är att säkerställa att alla med yrken kopplade till personer med funktionsnedsättning ska få en utbildning i Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och även att följa upp att sådan utbildning erbjuds. Som det ser ut idag ser vi kunskapsbrister i konventionen bland många funktioner som i sitt yrkesutövande behöver ta hänsyn till denna.

13.2.5 Det införs krav på ett respektfullt bemötande

DHR anser att det är positivt att ställa krav på respektfullt bemötande men vi stöter ibland på föreställningen att Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning handlar om främst just gott bemötande, när konventionen i sin helhet handlar om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som inte främst stannar vid enbart bemötande. Detta visar igen på vikten av en utbildning i konventionen.

17.3.2 Ny bestämmelse om insatser utan behovsprövning

Möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående individuell behovsprövning är mycket förmånligt och bör innefatta insatser som kan sökas av personer med anledning av nedsatt rörelseförmåga. Detta kommer i sin tur öka den enskildes självbestämmande och delaktighet, vilket följer av konventionen. Dock hade det varit önskvärt om kommunerna hade haft en skyldighet att erbjuda detta för vissa insatser.

18.4 Möjlighet för den enskilda att bestämma när och hur insatser i boendet ges

DHR ställer sig mycket positiva till förslaget som möjliggör självbestämmande i större utsträckning men anser att detta inte enbart ska begränsas till boendet.

Åsa Strahlemo

Åsa Strahlemo
Förbundsordförande

Eugenia Rudenberg
Jurist/Ombudsman